

Nedeklarovaný obsah koňského masa v pokrmech – cílený státní zdravotní dozor

Počátek aféry, týkající se prodeje výrobků s obsahem nedeklarovaného koňského masa, lze nalézt v lednu 2013 v Irsku, kde byla identifikována koňská DNA v hovězích hamburgerech. Vzápětí následovaly nálezy koňského masa v hamburgerech a lasagních ve Velké Británii a poté v dalších členských státech Evropské unie včetně České republiky. Z následných kontrol, probíhajících na základě doporučení Evropské Komise, vyšlo mimo jiné najevo, že v mrazených polotovarech (lasagne) distribuovaných maloobchodními řetězci v EU byla část masa deklarovaného jako hovězí nahrazena masem koňským.

Podvodné značení potravin představuje primární porušení povinnosti výrobce uvádět pravdivé informace o složení výrobku. Koňské maso je svým charakterem, složením a vzhledem velmi blízké hovězímu. Nepoctiví výrobci této skutečnosti využívají a nahrazují hovězí maso koňským, patrně z důvodu nižší výkupní ceny. Chybným značením pravděpodobně nedochází k zdravotnímu ohrožení konzumenta. Spotřebitel je však tímto způsobem v každém případě jednoznačně klamán.

Přesto je třeba se zmínit i o potenciálním nebezpečí spočívajícím v přítomnosti reziduí veterinárních léčiv v mase. Konkrétně ve falšovaných výrobcích obsahujících koňské maso existuje reálné nebezpečí přítomnosti stop veterinárního léčiva fenylobutazonu. Jedná se o léčivo ze skupiny nesteroidních antiflogistik (léčiva s protizánětlivým a analgetickým účinkem), jehož použití je povoleno pouze u zvířat, která nejsou určena pro výrobu potravin. V minulém století byl fenylobutazon používán i v humánní medicíně, ale jeho podávání je spojováno s rizikem vzniku leukemie a poruchami krvetvorby. Zdravotní riziko pro člověka je při požití stopových množství obsažených v konzumovaném mase velmi nízké. V každém případě se však jedná o látku, která by se neměla dostávat do potravinového řetězce. Mohlo by totiž docházet ke kumulaci fenylobutazonu v lidském těle a poté projevu jeho negativních účinků.

Z výše uvedených důvodů a na základě výsledků celorepublikových kontrol dozorových orgánů provedených v minulém roce byla v 1. pololetí letošního roku KHS Středočeského kraje realizována cílená kontrola pokrmů typu kebab, gyros v provozovnách stravovacích služeb. Kromě kontroly sledovatelnosti a značení byl proveden odběr 19 vzorků těchto výrobků na průkaz přítomnosti koňské DNA. Z výsledků laboratorních vyšetření, která byla provedena v Centru zdraví, výživy a potravin Státního zdravotního ústavu v Brně a následně potvrzena i ve Státním veterinárním ústavu v Jihlavě vyplynulo, že 3 vzorky byly pozitivní z hlediska přítomnosti koňské DNA. Přičemž obsah koňského masa nebyl na obalech mrazených polotovarů použitých pro přípravu daných pokrmů deklarován.

V této věci je v současné době řešen finanční postih provozovatelů, kteří dané pokrmý prodávali zákazníkům. V předmětných provozovnách jsou prováděny opakované odběry pokrmů na přítomnost koňské DNA. Výsledky provedených vyšetření byly rovněž postoupeny orgánům veterinární správy k došetření na úrovni dodavatelů a výrobců zmrazených polotovarů použitých pro přípravu předmětných pokrmů.

Zpracovali: Ing. Josef Hrdina, MBA, MVDr. Ing. Pavlína Fuchsová

Datum zpracování: 9. 7. 2014